

KÖZJÁTÉK

Magyar – és Magyarországhoz sok szállal kötődő –,
2020-ban kerek évfordulós zeneszerzők

- gróf várkonyi Amade Tádé** (1783. I. 10. Pozsony – **1845. V. 17. Bécs**): jeles zongoraművész, a bécsi zeneélet meghatározó alakja, a gyermek Liszt Ferenc egyik mecénása. Zongoradarabjairól és kamarazenéjéről tudunk.
- Antalfy-Zsiross Dezső** (1885. VII. 24. Nagybecskerek – **1945. IV. 29. Denville, USA**): kora világszerte ünnepeelt orgonaművésze és zeneszerzője, „az orgona Dohnányijának” is nevezték. A Zeneakadémia tanára és a Szent István-bazilika főorgonistája volt, később az Egyesült Államokban élt. Igen sokoldalú komponistaként jelentékeny és felfedezést érdemlő életművet hagyott hátra. Indián tárgyú operája, az *Onteora's Bride* nyomán az *Indian Associations of America* tiszteletbeli törzsfőnökké választotta a zeneszerzőt.
- ifj. Ábrányi Emil** (1882. IX. 22. Budapest – **1970. I. 11. Budapest**), emblemikus műve a *Trianon – szimfonikus költemény*.
- Bartók Béla** (1881. III. 25. Nagyszentmiklós – **1945. IX. 26. New York**)
- Beethoven, Ludwig van** (**megkeresztelték: 1770. XII. 17., Bonn** – 1827. III. 26. Bécs)
- szinicsáki Fenczik István** (1892. X. 13. Nagylucska, Bereg vármegye – **1945. III. 30. Ungvár**): görögkatolikus pap, miniszter, karnagy, a *Kárpátaljai Ruszin Himnusz* zeneszerzője (lásd *Himnuszaink* című összeállításunkat a jelen lapszamban). Lásd róla még *Emléklap az államszocializmus idején üldözött zeneszerzőinknek* címmel készített összeállításunkat is.
- Filtsch Károly** (1830. V. 28. Szászsebes – **1845. V. 11. Velence, Itália**): erdélyi szász születésű csodagyermek zongoraművész és zeneszerző. Párizsban Fryderyk Chopin tanítványa, de Liszt Ferencsel is kapcsolatban állt. Egyik kinyomtatott művét Erkel Ferencnek ajánlotta.
- Fleischer Antal** (1889. V. 30. Makó – **1945. X. 30. Budapest**): karmester, színpadi és zenekari, valamint egyházi művek (stb.) szerzője.
- Gobbi Henrik** (1842. VI. 7. Pest – **1920. III. 22. Budapest**): Liszt Ferenc köréhez tartozó zeneszerző. Magyar stílusban írt *Első nagy zongoraszonátája* (Op. 13) Lisztnek szóló ajánlást visel és a *h-moll szonáta* hatásáról árulkodik.
- Haják Károly** (1886. augusztus 24. Budapest – **1970. IX. 6. Kolozsvár**), művei egyebek mellett: szimfóniák, *Székely rapszódia* vegyeskarra, *Csángó rapszódia* férfikarra.
- Hiray Antal György** (**1770. II. 17. Újbánya** – 1842. X. 21. Selmecbánya): Felső-Magyarországon működő trombitásmester, zeneszerző. Egyházi és világi műveket is komponált.
- Járdányi Pál** (**1920. I. 30. Budapest** – 1966. VII. 29. Budapest): emblemikus műve a *Vörösmarty-szimfónia*. Népzenekutatói munkássága is jelentős.
- szentkirályszabadjai Karossa Endre** (Karsa Endre) (1819. V. 4. Zsujta – **1870. III. 25. Sátoraljaújhely**): 1848-as főhadnagy, vármegyei főügyész, zeneszerző. Művei: dalok, csárdások, további hangszeres darabok.

- Kéler Béla** (1820. II. 13. **Bártfa** – 1882. XI. 20. Wiesbaden), pompás zenekari tételek szerzője, *Bártfai emlék* című csárdását Johannes Brahms az 5. *magyar táncban* dolgozta fel.
- Király-König Péter** (1870. V. 28. **Rosegg, Ausztria** – 1940. V. 14. Szeged) karmester, zeneiskolai igazgató, pályája második felében Szeged zeneéletének központi személyisége. Sokoldalú alkotó: szimfóniák, kamaradarabok, színpadi és egyházi művek (stb.) szerzője.
- Lavotta János** (1764. VIII. 5. Pusztafödémes – 1820. VIII. 11. **Tállya**)
- Lehár Ferenc** (1870. IV. 30. **Révkomárom** – 1948. X. 24. Bad Ischl)
- Mosonyi Mihály** (1815. IX. 4. Boldogasszony – 1870. X. 31. **Pest**)
- Pálóczi Horváth Ádám** (1760. V. 11. Kömlőd – 1820. I. 28. **Nagybajom**): *Ötödfélszáz énekek* című gyűjteménye több saját dallamát is tartalmazza.
- Rékai Nándor** (1870. II. 6. **Pest** – 1943. október 7. Budapest): *Változatok egy magyar témára* címmel zenekari variációsort komponált Egressy Béni *Szózat*-dallamára. Erkel Ferenc *Bánk bánjának* – nem szerencsés – zenei átdolgozója.
- Sámy Zoltán** (1903. augusztus 4. Nagyvárad – 1945. március 4. **Sopron**) hegedűművész, karmester, zeneszerző, 1944-ben zeneügyi kormánybiztos és operaigazgató. Színpadi és zenekari művek, kisebb darabok szerzője.
- Sárközy István** (1920. XI. 26. **Pesterzsébet** – 2002. VII. 6. Budapest): életművében színpadi művek, népdalfeldolgozások, magyar költők verseinek megzenésítései (stb.) kaptak helyet.
- gróf Széchenyi Dénes** (1917–1945 **Budapest**): lásd róla Kassai István írását a jelen lapszámban!
- gróf Széchenyi Ferenc** (1754. IV. 28. Széplak – 1820. XII. 13. **Bécs**), Nemzeti Könyvtárunk megalapítója; képzett zenész, aki korabeli híradások szerint komponált is, művei azonban nem maradtak fön. Lásd Kassai István írását a jelen lapszámban.
- verebi Végh János** (1845. VI. 15. **Vereb** – 1918. II. 1. Vereb): a Zeneakadémia alelnöke, kúriai bíró, Liszt Ferenc köréhez tartozó zeneszerző.
- Winkler Károly Angyal** (XVIII. század vége, Bajorország[?] – 1845 **Pest**): József nádor udvari zongoraművésze volt. Művei: zongora- és kamaraművek, dalok, kantáta (stb.).

Száz évet is megélt zeneszerzőink

- Gabrielli Tamás** (1758 Zsarnóca – 1858 Mácsa): áldozópap, egyházi komponista. Művei nagyrészt a váci székesegyház kottatárában találhatóak (7 mise, *Stabat Mater*, *Te Deum* stb.).
- Takács Jenő** (1902. szeptember 25. Cinfalva – 2005. november 14. Kismarton): világhírű zeneszerzőnk, aki élete jó részét Ausztriában élte le (http://www.takacsjeno.com/aktuell_hu.html).
- baró Ghillány István** (1910. január 29. Eperjes – 2012. július 14. Pozsony): misék, szimfonikus darabok (stb.) komponistája. Lásd róla még az államszocializmus idején üldözött zeneszerzőkről készített összeállítást a jelen lapszámban!